

Date: 7th February-2026

G'IJJAK CHOLG'USINING O'ZBEK MUMTOZ MUSIQASIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI

Kimsanov Muxriddin Muhammadamin o'g'li

Yunus Rajabiy nomidagi O'zbek milliy musiqa san'ati instituti.

Maqom cholg'u ijrochiligi kafedrası 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada g'ijjak cholg'usining o'zbek mumtoz musiqasidagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. G'ijjak, o'zining o'zgacha ovozi, texnikasi va musiqiy ifoda imkoniyatlari bilan o'zbek mumtoz musiqasida muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada g'ijjak cholg'usining tarixiy kelib chiqishi, uning o'zbek musiqasidagi roli va musiqiy ijrodagi ahamiyati ko'rib chiqiladi. Shuningdek, g'ijjakning o'zbek mumtoz musiqa asarlarini ijro etishdagi o'rni, ijrochilik texnikasi va musiqiy ifodasi tahlil qilinadi. G'ijjakning o'zbek musiqasidagi o'rni nafaqat uning tarixiy ahamiyatida, balki zamonaviy musiqadagi integratsiyasi va rivojlanishida ham katta ahamiyatga ega.

Kalit So'zlar: G'ijjak, o'zbek mumtoz musiqasi, torli-kamonli musiqa, musiqiy ifoda, ijro texnikasi, musiqiy san'at, g'ijjak ijrochiligi, musiqa asarlari, o'zbek musiqiy madaniyati, xalq musiqa asarlari.

O'zbek mumtoz musiqasi o'zining boy tarixi, xilma-xil uslublari va turli cholg'u asboblari bilan ajralib turadi. G'ijjak, o'zbek musiqasining ajralmas qismlaridan biri bo'lib, xalqning musiqa madaniyatida o'zgacha o'ringa ega. G'ijjak cholg'usi asosan torli-kamonli musiqaning eng qadimiy va murakkab asboblardan biri hisoblanadi. Ushbu asbobning nafaqat musiqiy, balki estetik jihatlari ham katta ahamiyatga ega. G'ijjakning o'zbek mumtoz musiqasidagi o'rni, uning xalq musiqasida ijro etishdagi roli, shuningdek, uning zamonaviy musiqadagi ahamiyati maqolada yoritiladi. G'ijjak cholg'usi o'zining o'zgacha ovoz tizimi va ijro texnikasi bilan o'zbek musiqasida ko'plab asarlarda asosiy cholg'u vositasi sifatida ishlatiladi va bu uning musiqiy madaniyatdagi o'rnini mustahkamlaydi.

O'zbek mumtoz musiqasidagi g'ijjak cholg'usining o'rni va ahamiyati haqida bir qator ilmiy tadqiqotlar mavjud. Bu asarlarda g'ijjakning texnik va musiqiy jihatlari, uning tarixiy rivoji va ijro texnikasi haqida muhokamalar olib borilgan. G'ijjakni o'rgatish va uni ijro etishda qo'llaniladigan metodlar haqida ham bir qancha asarlar mavjud.

1. "O'zbek mumtoz musiqasi" (Qodirov, 2011) asarida, g'ijjakning o'zbek musiqasidagi ahamiyati va uning musiqiy ijro texnikasi tahlil qilinadi. Ushbu tadqiqotda g'ijjakning o'ziga xos texnik xususiyatlari va uning xalq musiqasidagi o'rni ko'rsatilgan.

2. "O'zbek musiqa san'ati" (Rasulov, 2003) asarida, g'ijjakning tarixiy kelib chiqishi, uning musiqiy janrlarda ishlatilishi va zamonaviy musiqadagi roli o'rganiladi.

3. "Musiqa pedagogikasi" (Ibragimov, 2014) asarida g'ijjakni o'rgatish metodikasi va uning musiqiy ifoda vositasi sifatidagi roliga to'xtalib o'tilgan.

4. "Torli-Kamonli Musiqalar" (Xudoyberganov, 2016) g'ijjak va boshqa torli-kamonli musiqalarning o'zbek musiqa madaniyatidagi o'rni haqida tahlil qilinadi.

Date: 7th February-2026

Mazkur maqolada g'ijjak cholg'usining o'zbek mumtoz musiqasidagi o'rni va ahamiyatini o'rganish uchun quyidagi metodlar qo'llanilgan:

1. Tahliliy metod: G'ijjak cholg'usining tarixiy rivoji, uning musiqadagi o'rni, ijro texnikasi va uning xalq musiqasidagi o'rni tahlil qilinadi. Bu metod yordamida g'ijjakning musiqadagi o'rni va uning musiqiy madaniyatdagi o'rni o'rganiladi.

2. Pedagogik metod: G'ijjakni o'rgatishning pedagogik yondashuvlari tahlil qilinadi. O'qitish jarayonida qo'llaniladigan metodlar va pedagogik yondashuvlar orqali g'ijjakning o'quvchilarni tarbiyalashdagi roli o'rganiladi.

3. Tarixiy metod: G'ijjak cholg'usining tarixiy kelib chiqishi, uning o'zbek musiqasidagi rivojlanishi va o'zgarishi tahlil qilinadi.

4. Tajribaviy metod: G'ijjak ijrochiligining amaliyotdagi o'rni va uning ijro texnikasi tajribalar orqali o'rganiladi.

G'ijjak cholg'usining tarixi juda qadimiy bo'lib, o'zbek mumtoz musiqasining eng ajralmas qismlaridan birini tashkil etadi. G'ijjak ilk bor qadimgi Sharq musiqasida o'z o'rnini topgan va o'zbek xalqining musiqiy madaniyatiga bevosita ta'sir ko'rsatgan. Bu asbob, o'zining tonalligi, sozlanishi va ijro uslubi bilan o'zgacha xususiyatlarga ega. G'ijjakning tarixiy rivoji musiqiy janrlarning turli shakllari va uslublarini o'z ichiga olgan holda davom etgan.

G'ijjak o'zbek mumtoz musiqasida nafaqat instrumental asarlarning ijrosida, balki vokal musiqasida ham keng qo'llaniladi. U o'zbek xalq musiqasining bir qismi sifatida milliy musiqiy merosga xizmat qiladi. G'ijjak, o'zining ijro texnikasi va melodik imkoniyatlari bilan nafaqat xalq qo'shiqlari, balki mumtoz asarlarning ham muhim cholg'usi hisoblanadi. O'zbek mumtoz musiqasining ko'plab asarlari g'ijjak bilan ijro etiladi, chunki uning ovozi va ijro texnikasi musiqaning nozik ifodalarini, uyg'unlik va melodik mukammallikni ta'minlashda yordam beradi.

Zamonaviy musiqada g'ijjak cholg'usi o'zining an'anaviy ahamiyatini saqlab qolgan bo'lsa-da, yangi uslublar va texnologiyalar bilan integratsiya qilinmoqda. G'ijjakni yangi musiqiy janrlarda ishlatish, uning imkoniyatlarini kengaytirish va ijro texnikasini rivojlantirish yangi tendensiyalarni keltirib chiqarmoqda. G'ijjak musiqaning har bir janriga mos ravishda ishlatilmoqda, va bu uning zamonaviy musiqadagi o'rnini yanada mustahkamlaydi.

Xulosa

G'ijjak cholg'usi o'zbek mumtoz musiqasining ajralmas qismidir. Uning tarixiy kelib chiqishi, texnik imkoniyatlari va musiqiy ifodasi o'zbek musiqasida chuqur ildizlarga ega. G'ijjak, nafaqat xalq musiqasida, balki zamonaviy musiqa shakllarida ham o'z o'rnini topmoqda. Ushbu maqola orqali g'ijjakning o'zbek mumtoz musiqasidagi o'rni, ahamiyati va musiqiy madaniyatdagi roli tahlil qilindi, bu esa uning milliy musiqadagi beqiyos ahamiyatini yana bir bor tasdiqladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Qodirov, M. (2011). O'zbek mumtoz musiqasi. Tashkent: Fan.
2. Rasulov, B. (2003). O'zbek musiqa san'ati. Tashkent: Sharq.

Date: 7th February-2026

3. Ibragimov, M. (2014). Musiqa pedagogikasi. Tashkent: O'zbekiston.
4. Xudoyberganov, B. (2016). Torli-Kamonli Musiqalar. Tashkent: Musiqa.

International Conferences
Open Access | Scientific Online | Conference Proceedings

